

KOTISEUTUMUSEO MUINA KOKOELMAKÄSIKIRJA

Sisällysluettelo

1. Johdanto	2
2. Museotoiminnan tarkoitus ja tavoitteet	3
3. Kokoelmatehtävä	3
4. Kokoelmien historia	4
5. Kokoelmien nykytila	5
6. Kokoelmien hallinta	6
a. objektin liittäminen kokoelmiin	6
b. objektin käsittely ja säilyttäminen	6
c. kokoelmien luettelointi ja inventointi.	7
d. poistot kokoelmista	8
7. Kokoelmien käyttö	10
a. kokoelmien käyttö ja käyttäjät	10
b. kokoelmien lainaaminen	10
8. Kokoelmien tulevaisuus ja kokoelmatyön tavoitteet	11
Liitteet	

1. Johdanto

Kotiseutumuseo Muina on Kotiseutuyhdistys Muina ry:n omistama ja ylläpitämä kulttuurihistoriallinen paikallismuseo, joka sijaitsee Rauman Vasaraisilla. Kotiseutuyhdistys vastaa museon toiminnasta. Museon toiminta kohdentuu Vasaraisten ja Soukaisten kylien alueen kulttuuriperintöön. Museoalueella on yksitoista rakennusta, joista seitsemän on siirretty alueelle muualta, kaksi on rakennettu vanhoista hirsistä ja kaksi rakennettu uudesta puutavarasta. Rakennukset edustavat paikallista agrariiyhteiskunnan rakennusperinnettä 1700-luvulta 1900-luvun alkuun. Museoalueelta löytyvät kokonaisina siirretyt Utulan talon pihariipi, tuulimylly, kalastusvaja (ranthuane), savusauna, lato, Yli-Karron luhti sekä Vilkkilän aitta. Vanhoista hirsistä on rakennettu paja sekä navetta-talli-kokonaisuus, johon liittyy lautarakenteinen kerrhuone. Uudesta laudasta on rakennettu pienet palokalustovaja sekä työkaluvarasto.

Museon kokoelmaan kuuluu noin 1900 esinettä. Museo on yleisölle avoinna kesäisin sekä muina aikoina sopimuksen mukaan.

Sekä ammatillisesti että ei-ammattillisesti hoidettujen museoiden toimintaa ohjaa Museolaki (314/2019) sekä Museotyön eettiset säännöt (2005), jotka on laatinut Kansainvälinen museoneuvosto ICOM (International Council of Museums). Eettinen säännöstö heijastaa kansainvälisen museoyhteisön yleisesti hyväksymiä periaatteita. Museokokoelmat muodostavat merkittävän julkisen perinnön, jolla on erityisasema lain edessä ja jota kansainvälinen lainsäädäntö suojaa.

Museotyön kivijalka ovat kokoelmat, joiden varaan ja ympärille museon muu toiminta rakentuu. Kotiseutumuseo Muinan kokoelmaohjelma on laadittu kokoelmanhallinnan tueksi ja se ohjaa konkreettisesti museon toimintaa. Kokoelmaohjelman tarkoituksena on antaa kuvaus kokoelmien historiasta ja nykytilasta sekä määrittellä kokoelman painopisteet ja kokoelman kartuttamisen perusteet. Kokoelmaohjelmassa määritellään museon suhde kokoelmaansa: siihen kirjataan museon velvollisuudet kokoelmaa kohtaan ja kuvaillaan ja määritellään kokoelmakäytännöt sekä museon tallennustehtävä. Kokoelmaohjelma on museon työkalu, joka mahdollistaa suunnitellun ja tavoitteellisen museotyön. Se parantaa kokoelmatyön laatua ja suuntaa niukkoja resursseja tärkeiksi määriteltyihin kohteisiin. Kokoelmaohjelma prosessikuvauksineen toimii myös perehdytysohjeena museon uusille työntekijöille.

Kokoelmaohjelman on laatinut vuonna 2024 museon esine- ja arkistonhoitaja Sylvi Ronkainen. Kokoelmaohjelman tekoa on ohjannut intendentti Akuliina Aartolahti Satakunnan Museosta. Kokoelmaohjelma on hyväksytty Kotiseutuyhdistys Muina ry:n hallituksen kokouksessa 16.10.2024. Kokoelmaohjelma on luonteeltaan olosuhteiden ja käytäntöjen mukaan muuttuva asiakirja, mistä johtuen kokoelmaohjelma tarkastetaan ja tarvittaessa päivitetään viiden vuoden välein.

Ruisleivät orressa tuvan katossa. Kuva: Kotiseutumuseo Muinan kokoelmat

2. Museotoiminnan tarkoitus ja tavoitteet

Kotiseutuyhdistys Muina ry:n yleisenä tavoitteena on kotiseututietouden lisääminen, kotiseutuhengen ylläpitäminen sekä Vasaraisten ja Soukaisten kylien asukkaiden yhteisöllisyyden ja yhteishengen edistäminen. Lisäksi tavoitteena on perinnetiedon, esineistön ja vanhojen työtapojen tutkiminen, tallentaminen ja tunnetuksi tekeminen sekä museorakennusten ja alueen kunnossapito. Näin tavoitteet on kuvailtu perustamissäännöissä ja ne ovat edelleen samat.

Näiden tavoitteiden toteuttamiseksi yhdistys ylläpitää kotiseutumuseota, järjestää tapahtumia, työnäytöksiä ja näyttelyitä. Perinteen keräämisen ja esittelyn alalla on tuotettu julkaisuja, haastateltu ikäihmisiä, kerätty sananlaskuja sekä paikannimistöä.

Toiminnallaan museo pyrkii tavoittamaan paikalliset asukkaat ja ne paikkakunnalta muualle muuttaneet, jotka kaipaavat yhteyttä entiseen kotiseutuunsa. Tärkeä kohderyhmä ovat lapset: päiväkotikäiset ja koululaiset. Lisäksi perinnekäsítőiden harrastajia kiinnostavat työnäytöksemme sekä sepän taonta pajassa.

3. Kokoelmatehtävä

Kokoelman päätarkoitus on tallentaa Vasaraisten ja Soukaisten kylien entistä elämää. Aikaraja on suunnilleen vuoteen 1950. Koska alue on pienviljelyvaltaista, kokoelma painottuu maanviljelyyn ja karjanhoitoon sekä kotitalouteen liittyvään esineistöön. Tekstiilejä on kerääntynyt varsin runsaasti.

Pintapuolisesti katsoen museomme on mitä tyypillisin ”vakka ja kapp” -museo. Kuitenkin: nämä ovat tämän paikkakunnan vakat ja kappat. Niiden tekijät, käyttäjät ja tarinat tunnetaan. Museovieraat voivat pyytää näyttämään isoisän tekemää pienoisesinekokoelmaa tai haluavat nähdä isoisän postillan.

*Vakka on huudettu huutokaupasta Talvion talosta Kaivopuistontieltä vuonna 1965. Kappa on pääty-
nyt museon kokoelmiin Nummisen perikunnalta. Kuvat: Kotiseutumuseon Muinan kokoelmat*

4. Kokoelmahistoria

Museokokoelman historia ulottuu jo Kotiseutuyhdistyksen edeltäjän, Vasaraisten Nuorisoseuran aikaan. Nuorisoseura perustettiin 7.4.1945. Kantava voima seuran toiminnassa oli Vasaraisten kansakoulun opettaja Sumeri Malmivuori. Seura toimi aktiivisesti ja monella sektorilla: näyteltiin, tanhuttiin, urheiltiin. Seuran toimintaan katsottiin alusta saakka kuuluvan myös kotiseututyö ja perinteen tallennus. 1960-luvulle tultaessa virisi suunnitelma kotiseutumuseon saamisesta Vasaraisille. Esinelahjoituksia alkoi tulla ja aluksi esineitä täytyi säilyttellä johtokunnan jäsenten kodeissa. Arkistoja ja esineitä säilytettiin myös kylän keskellä käyttämättömänä olleessa vanhassa alakoulussa. Siellä tapahtui murtautumisia ja esineille tehtiin ilkivaltaa, kerrotaan vanhoja rahoja kadonneen tässä vaiheessa. Onneksi löytyi sopiva museotontti ja kesällä 1965 paikalle siirrettiin ensimmäinen museorakennus, Kodisjoen Yli-Karron talosta ostettu luhti. Nyt oli rakennus, johon kokoelman esineet voitiin sijoittaa.

Museoalueen toinen rakennus, tuulimylly, siirrettiin tontille vuonna 1966. Kuitenkin pian tämän jälkeen Nuorisoseuran toiminta hiipui. Rakennukset jäivät hoidotta ja tontti pusikoitui, museoalue alkoi näyttää todella surkealta. Tällöin opettaja Malmivuori ryhtyi jälleen toimeen: hän kutsui kyläläisiä museolle pitämään katselmus- ja suunnittelukokouksen. Yhdessä päätettiin tarvittavat toimet ja perustettiin uusi yhdistys, kotiseutuyhdistys. Vuonna 1979 perustettu uusi yhdistys sai kyläläiset liikkeelle ja alkoi vilkkaan toiminnan ja rakentamisen aika.

Uusia rakennuksia siirrettiin tontille tiuhaan tahtiin:

• 1982 kerrhuane (kalustovaja)	lautarakenteinen, rakennettiin paikan päällä
• 1983 aitta	siirrettiin Uotilan kylän Vilkkilän talosta
• 1984 savusauna	siirrettiin Rohdaisista Salon tilalta
• 1985 lehdeslato	siirrettiin Murtamosta, Uolan talon niityn laidasta
• 1985 ranthuane (kalastusvälinevarasto)	siirrettiin Sorkan Mantereenpäästä
• 1991 asuinrakennus	siirrettiin Kodiksamista, Utulan talosta
• 1992 navetta-talli-liiteri	rakennettiin vanhoista hirsistä
• 2015 paja	muokattiin Vasaraisilla olleesta Soukaisten aitasta

Näinä vuosina myös esinelahjoituksia tuli runsaasti. Ne ryhmiteltiin rakennuksiin esineiden käyttötarkoituksen mukaan:

• luhti	kankaankudontaan, pellavan ja villan käsittelyyn liittyvät esineet metsästys- ja kalastusesineistö, suutarin työkalut, taloustavaroita, tekstiilit ym.
• kerrhuane	peltotyökalut, rekiä, rattaita, yksi nurkkaus sisustettiin puusepän verstaaksi vuonna 2008
• aitta	juvien ja jauhojen käsittelyyn liittyvät astiat sekä taikinatinut
• savusauna	pyykinpesun ja kylpemisen esineistö
• ranthuane	rantavarasto, jossa yhden kalastajaperheen merikalastusvälineistö
• asuinriipi	tupa, porstokamari ja sali – maalaistalon väen asumista noin vuonna 1900 kuvaava interiöörisisustus
• navetta	alun perin navetaksi sisustettu, sittemmin otettu näyttelytilaksi
• talli	valjaita, länkiä
• paja	toimiva, käytössä oleva paja – kaikki esineet käyttöesineitä

Tärkeimpiä rakennuksille tehtyjä korjaustoimia ovat olleet:

- lehdesladon ruokokaton uusiminen v. 2006
- asuinripin katon uusiminen, asuinripin salaojitus v. 2016
- talousrakennuksen (kerrhuane-navetta-talli) painuman oikaiseminen v. 2021
- talousrakennuksen katon uusiminen v.2021
- rakennusten valaistuksen parantaminen

Kotiseutumuseo Muinan rakennuksia. Kuva: Akuliina Aartolahti

5. Kokoelmien nykytila

Kokoelmassa on n. 1900 esinettä. Esineet on luetteloitu. Aluksi opettaja Malmivuori hoiti esineiden numeroinnin ja luetteloinnin itse, mutta varsin pian hän nimesi Laila Jalosen esinehuoltajaksi. Laila paneutui työhön huolella, hänen esineistä tallentamansa tiedot ovat hyvin tarkkoja. Laila hoiti tehtävää vuoteen 2005 asti. Hänen jälkeensä esineistön hoitajana on toiminut Sylvi Ronkainen.

Museoviraston tuen turvin on tehty aineiston digitointia Satakunnan museon WebMusketti ohjelmaan vuosina 2012–2014 sekä vuosina 2016–2017, noin 6 viikon jakso/vuosi. Digitoituna on n. 1400 esinettä. Uusia esineitä tarjotaan usein, mutta vastaanotetaan hyvin kriittisesti. Osa esineistä on tilanpuutteen vuoksi viety naapurin omistamaan metsälatoon. Voimia ei riitä ulkorakennuksissa olevien esineiden puhdistamiseen ja järjestämiseen. Kokoelmista ei ole tehty poistoja, mutta jatkossa poistot otetaan osaksi museon kokoelmahallintaa tässä kokoelmakäsikirjassa määritellyllä tavalla.

Hyvinä asioina voimme sanoa, että museo on säästynyt ilkeiltä ja että tuholaisvahinkoja ei ole ollut.

Kokoelmaan kuuluu n. 1600 valokuvaa, joihin Laila Jalonen on laatinut kuvatekstit ja jotka on skannattu.

Vuosina 1981-2002 ovat Sumeri Malmivuori, Laila Jalonen ja Eeva Yrjänen haastatelleet kymmeniä paikkakunnan asukkaita. C-kasetille tallennetut haastattelut on lähes kaikki litteroitu ja osa on siirretty CD-levykkeille.

6. Kokoelmien hallinta

a. Objektiin liittäminen kokoelmiin

Kotiseutumuseo Muinassa aktiivista kokoelman kartuttamista ei nykyisin tehdä, vaan esineitä tarjotaan museolle lahjoituksina. Vastaanottamisessa pyritään olemaan kriittisiä tilanpuutteen takia. Suurikokoiset esineet hylätään ilman muuta.

Esine voidaan ottaa kokoelmaan, jos usea seuraavista kriteereistä täyttyy:

- esineen tarina tunnetaan ja se liittyy omaan paikkakuntaan
- esine on kokonainen ja suht. hyväkuntoinen
- vastaavaa esinettä ei ennestään kokoelmassa ole
- esine voidaan säilyttää kylmissä tiloissa sen menemättä pilalle

Hankalia ovat tilanteet, joissa esim. joku talkoomiehistä tuo esineen ja on jo luvannut halukkaalle lahjoittajalle, että hänen lahjoituksensa otetaan museoon. Tällöin kontekstitiedotkin usein ovat aika puutteelliset. Näistä tilanteista pyritään jatkossa eroon tämän kokoelmakäsikirjan ja sen liitteenä olevan luovutussopimuksen sekä siitä tiedottamisen avulla.

Jos esineistönhoitaja päätyy ottamaan esineen, hän haastattelee lahjoittajaa esineen historiasta ja kirjaa tiedot mahdollisimman tarkoin muistiinpanoihinsa. Jatkossa käytetään tämän kokoelmakäsikirjan liitteenä olevaa luovutussopimusta, jossa esineen lahjoittaja allekirjoituksellaan luovuttaa esineen ja sen omistusoikeuden museolle. Saman sopimuksen liitteeseen kirjataan esineen historiatiedot. Sopimuksia säilytetään luettelotietojen yhteydessä ja kaksoiskappaleita esinehoitajan hallussa Luovutuksen jälkeen esine puhdistetaan ja siihen merkitään tunnistenumero lähtemättömällä tavalla. Pakastaminen ei ole käytössä, mutta tulevat tekstiilit pyritään imuroimaan mahdollisimman tarkasti. Tiedot kirjataan esineluetteloon. Käytössä ovat myös A5 -kokoiset esinekortit. Joka museuhuoneessa on oma kortistolaatikko, jossa on sen huoneen esineiden kortit. Korteista voidaan hakea tietoa opastustilanteissa.

b. Objektiin käsittely ja säilyttäminen

Museon esineitä säilytetään Asuinrakennuksen kolmessa huoneessa sekä ulkorakennuksissa, nimittäin Kerrhuoneessa, Tallissa, Luidissa, Savusaunassa, Ranthuoneessa ja Pruuttahuoneessa. Navettaan rakennetaan museon esineistä vaihtuva teemanäyttely. Pajan esineistö on kokonaan luettelomatonta käyttöesineistöä.

Asuinrakennuksen pienimmässä huoneessa on talvisin n. 15 asteen peruslämpö, lähinnä valokuvakokoelman vuoksi. Ulkorakennukset ovat lämmittämättömiä ja niin hataria, että niihin pääsee aika paljon pölyä. Luhtirakennuksen tiilikaton alle on jätetty aluskatteeksi vanha pärekatto, josta putoilee paljon roskaa ja pölyä esineitten päälle. Asuinrakennuksessa on tekstiileissä havaittu hiukan turkiskuoriaisten tuhoja, ehkä museo- tai rohmukuoriaisten vaurioita, Koiongelmaa ei ole ollut ja hiiret myrkytetään. Ranthuoneessa oravat vierailevat: sekoittelevat verkkoja ja hiukan ottavat niistä pesäaineitakin.

Kevätsiivouksessa mattoja ja tekstiilejä tuuletetaan. Syystoimiin kuuluu tekstiilien suojausta: riippuvat seinävaatteet asetetaan vaakasuoraan ja peitetään puuvillaliinoin, matot rullataan, valokuvataulut suojataan valolta. Keväällä suojaukset tietysti puretaan.

Esineitten käsittelyyn on ollut varattuna puuvillakäsineitä, nyt siirrytään uusien suositusten mukaisiin nitrilikäsineisiin.

Museon asuinrakennus on sisustettu interiöörinäyttelyksi, 1900-luvun alkupuolen maalauskodiksi. Tietty kodinomaisuus on säilytetty: museoille ominaisia kaiteita tai köysiä ei ole ja kaikilla tuoleilla sekä salin sohvalla saavat vieraat istua, keinutella keinutuolissa. Tämä linja säilytetään jatkossakin.

Kokoelmien ja rakennusten turvana on palo- ja murtohälytínjärjestelmä.

c. Kokoelmien luettelointi ja inventointi

Kokoelma on lähes kokonaan digitoitu Satakunnan Museon WebMusketti-järjestelmään. vuosien 2012-2014 ja 2016-2017 aikana. Kokoelmatiedot siirtyivät automaattisesti Satakunnan Museon uuteen kokoelmahallintajärjestelmään MuseumPlusaan muun aineiston mukana.

Esineitä ei ole arvoluokitettu.

Valokuvat (noin 1800 kpl) on skannattu, mutta niitä ei ole viety mihinkään järjestelmään. Tavoitteena on julkaista kuvakokoelman kuvia FIINNAssa ja valokuvavastaavamme on osallistunut toukokuussa järjestettyyn FINNA -koulutukseen.

Luettelointisuunnitelma

Tähän saakka ei ole ollut käytössä diaarikirjaa, mutta jatkossa toimitaan seuraavasti: Uusien kohteiden luetteloinnista on vastuussa esineistönhoitaja. Kokoelmaan liitettävä uusi kohde kirjataan diaarikirjaan, josta se saa juoksevan numeronsa. Diaarissa mainitaan esineen numero, nimi, lahjoituksen päivämäärä ja lahjoittajan nimi sekä kaikki muut esineeseen liittyvät taustatiedot, joita lahjoittaja kertoo. Numero kiinnitetään väliaikaisesti esineeseen. Mahdollisimman pian esineeseen merkitään pysyvä numero ja esineen tiedot kirjataan esineluetteloon. Nykyisellään resurssit eivät riitä pahvikorttien täyttämiseen, vaan niistä täytynee luopua.

Yksityiskohta Aina Paavolan kutomasta hevosenloimesta, jonka hän kutoi ennen avioliittoaan 1915 kotonaan Tarvolan Marttilassa. Kuva: Kotiseutumuseo Muinan kokoelmat

Diaarikirjaa ja esineluetteloa säilytetään museolla. Esineluettelosta on kaksoiskappale, jota ainakin toistaiseksi säilytetään esinehoitajan kotona.

d. Poistot kokoelmista

Jotta museo rajallisista resursseista huolimatta voisi vastata myös kokoelmatyön tuleviin haasteisiin, on kokoelmien sisältöä voitava tarvittaessa arvioida uudelleen myös kriittisesti. Arvotukset ja painopisteet muuttuvat vuosien kuluessa, eikä kaiken kokoelmiin liitetyn aineiston säilyttämiselle välttämättä ole enää perusteita. Nykyään myös poistot kokoelmista ovat yksi kokoelmien hoidon ja hallinnan työkalu. Museon tulee kuitenkin aina huolehtia siitä, että kokoelmapoistot tehdään harkiten ja yhteisien sääntöjen mukaan.

Kokoelmapoistoja ohjaavat ICOM:in eettisissä säännöissä määritellyt periaatteet. Museolla tulee esimerkiksi olla täysi ymmärrys poistettavaksi aiotun objektin merkityksestä sekä lailliset valtuudet poistoon, eli omistussuhteista ei saa olla epäselvyyttä. Poistojen tulee olla perusteltuja, eikä niiden lähtökohtana saa olla esimerkiksi kaupallinen hyötyminen. Kukaan museon palveluksessa oleva tai tämän lähimainen ei myöskään saa hyötyä museo-objektin poistosta.

Jotta poisto voidaan tehdä, täytyy poistettavaan esineeseen käyttää aikaa ja resursseja. Museo-objektin poiston pitääkin olla työläs prosessi, jota ei tehdä kevein perustein. Jotta poistoa voidaan harkita, täytyy poiston kriteerien täytyä. Yleensä näistä kriteereistä täytyy useita, mutta joissain tapauksissa riittää vain yksikin kriteeri. Esimerkiksi silloin kun esine on vaaraksi muille esineille tai työntekijöille, se voidaan poistaa ilman että muut kriteerit täyttyvät. Yleensä tärkeimpänä poistojen syynä on esineen huono kunto tai säilyvyys.

Poiston kriteerit

Esineen poistoa kokoelmista voidaan harkita seuraavista syistä:

- Esineen kontekstitiedot puuttuvat ja museon kokoelmista löytyy samanlaisia esineitä, joiden kontekstitiedot ovat tallessa.
- Kokoelmissa on useita samanlaisia esineitä.
- Esine on museon aihepiirin kannalta merkityksetön, mutta se voidaan siirtää jonkun muun museon kokoelmiin, minne se paremmin soveltuu.
- Esineen huono kunto:
  - o Sitä ei voi konservointitoimenpiteillä pelastaa
  - o Se hajoaa kemiallisesti
  - o Se on vaaraksi muulle kokoelmalle tai sen käyttäjille
  - o Esine on vahingoittunut niin, että sillä ei ole museaalista arvoa
  - o Esineestä on säilynyt vain epäoleellinen fragmentti.
- Esineen säilyttäminen tai hoito on esim. sen koon tai huonon kunnan vuoksi museolle taloudellisesti mahdotonta.
- Esine on tuhoutunut, kadonnut tai varastettu.

Poistoprosessi

Myös poiston tekeminen noudattaa tiettyä kaavaa, jotta esineitä ei poisteta huolimattomasti. On tärkeää, että poistosta jää riittävät dokumentit, joista käy ilmi poistopäätös sekä poiston periaatteet. Museon pitäisi pystyä perustelemaan myös tuleville asiakkaille se, miksi joku esine on poistettu kokoelmasta. Tämä ei ole mahdollista, ellei poistoja ole dokumentoitu riittävän hyvin. Juuri kokoelmapoistoihin liittyvä suuri riski siitä, että yleisö menettää luottamuksensa museoon ja siksi niiden kanssa on oltava huolellinen.

Poistoissa noudatetaan seuraavaa prosessia:

- Museon esinehoitaja tekee ehdotuksen poistosta. Poistoehdotukseen hän kirjaa syyt (poiston kriteerit), joiden perusteella hän ehdottaa poistoa.
- Poistopäätöksen tekee hallitus
- Poiston perusteet kirjataan poistolomakkeelle. Poistolomake säilytetään kokoelmatietojen yhteydessä.
- Tieto poistosta kirjataan esineen luettelointitietoihin. Esineen tietoja ei hävitetä tai poisteta luettelosta.
- Esine dokumentoidaan: olemassa olevat tiedot täydennetään, mikäli niissä on puutteita ja mahdolliset muutokset kirjataan esineen tietoihin (esimerkiksi mikäli esine on hajonnut tms.). Siitä voidaan myös ottaa valokuva ja liittää se kokoelmatietoihin.
- Mikäli esine on digitoitu, esineen tiedot tarkistetaan ja tarvittaessa täydennetään (esimerkiksi uudella valokuvalla). Poisto kirjataan esineen tietoihin, mutta esinettä tai sen tietoja ei poisteta kokoelmahallintajärjestelmästä.

Itse esine poistetaan kokoelmasta joko:

- siirtämällä toiseen museoon tai muuhun julkiseen kokoelmaan
- palauttamalla lahjoittajalle
- siirtämällä museon käyttökokoelmaan tai rekvisiitaksi
- lahjoittamalla tai myymällä yksityiselle toimijalle tai yritykselle
- tuhoamalla kokonaan.

Erityisesti esineen myyminen vaatii perusteellista harkintaa. Museokokoelmat eivät lähtökohtaisesti ole kaupan, ja riskinä voi poistotilanteessa olla yleisön luottamuksen menetys. Tilanteessa, jossa esineelle ei löydy parempaa sijoituspaikkaa muista kokoelmista, voi myyminen kuitenkin olla lopullista tuhoamista parempi vaihtoehto. Joka tapauksessa kokoelmapoiston myynnistä saatavat tulot on eettisten sääntöjen mukaan käytettävä museon kokoelmien hyväksi. On myös erittäin tärkeää, että kaikista poistetuista esineistä hävitetään museon esinenumero ja mikäli esine tuhoetaan, ei tunnistettavia esineitä tai niiden osia hävitetä museon roskiksen kautta, jossa ne saattaisivat olla löydettävissä.

Saksalaisille sotilaille valmistettiin jatkosodan aikana olkitossuja, joita sotilaat pitivät vartiossa seistessään saappaiden päällä. Kuva: Kotiseutumuseo Muinan kokoelmat

7. Kokoelmien käyttö

a. Kokoelmien käyttö ja käyttäjät

Museon järjestämiin tilaisuuksiin osallistuu varsin paljon kävijöitä, varsinaisesti kokoelmiin tutustujia selvästi vähemmän. Näyttelyt ovat yleensä herättäneet kiinnostusta. Näyttelyissä voidaan esitellä kohteita, jotka varastojen uumenissa eivät tulisi kunnolla nähdyiksi.

Museokävijät ovat pääosin iäkkäämpää väkeä. Viime vuosina museo on päässyt käyntikohteeksi Rauman kaupungin koululaisten kulttuurikasvatusohjelmaan. Tämän ohjelman puitteissa saamme vuosittain 7-8 luokkaa kakkosluokkalaista käymään museolla. Oman kylän koululaiset käyvät museolla vuosittain. Myös päiväkotiryhmiä ja päiväkerholaisia käy vieraanamme.

Mikäli kokoelmia saadaan julkaistuksi Finnassa, se lisää kokoelmien käyttöä ja laajentaa käyttäjäkuntaa. Museo on avoinna kesäkuukausina sunnuntaisin klo 14-16 ja lisäksi heinäkuussa TI 12-15 ja KE-PE 12-14, erikseen pyydettyä opastus yleensä järjestyy muinakin aikoina. Pääsymaksu on vapaaehtoinen.

b. Kokoelmien lainaaminen

Kokoelmasta on lainattu esineitä esim. kirjaston vitriininäyttelyyn. Pääsääntöisesti lainaamiseen suhtaudutaan myönteisesti, mutta tietenkin edellytyksenä on, ettei lainattava esine ole kovin hauras tai huonokuntoinen ja lainaaja pystyy takaamaan turvallisen kuljetuksen ja säilytyksen. Toisaalta museo on näyttelyihin pyytänyt lainaksi sopivia esineitä. Lainamista esineistönhoitaja ehdottaa hallitukselle, joka tekee päätöksen asiasta. Lainasta tehdään kirjallinen sopimus lainaajan kanssa. Sopimus on tämän kokoelmäkäsikirjan liitteenä.

Näyttelyssä 1950-luvun tunnelmaa. Kuva: Kotiseutumuseo Muinan kokoelmat

8. Kokoelmien tulevaisuus ja kokoelmatyön tavoitteet

SWOT -analyysi

Vahvuudet

- museon monipuolinen ja hyväkuntoinen rakennuskanta antaa mahdollisuudet havainnollisten interiöörinäyttelyiden tekemiseen
- kokoelmien esinetiedot enimmäkseen yksityiskohtaiset ja hyvät
- esineet luetteloitu ja lähes kaikki digitoitu ja siirretty MuseumPlus -järjestelmään
- myös valokuvien tiedot ovat yksityiskohtaiset, paljon henkilöitä on tunnistettu, valokuvat on skannattu
- uskollinen kävijäkunta museolla, myös läheinen suhde esineistöön ("Tultiin katsomaan sitä isoisän sänkyä")

Heikkoudet

- esineistä osa huonokuntoisia, poistettavia
- esinehuoltoon ja luettelointiin on vähän resursseja, jatkajia ei tiedossa
- rakennusten huolto, tapahtumajärjestely yms. vievät kaikki resurssit. Kokoelmatyölle, tutkimukselle, julkaisuille ja muulle varsinaiselle museotyölle ei riitä voimia eikä taitajia

Mahdollisuudet

- pieniä näyttelyitä voisi asettaa esille esim. kirjastoon, senioritaloon ym.
- voisi yrittää tiivistää yhteistyötä Marttojen, Lions Clubin ja muiden yhdistysten kanssa.
- poistojen kautta vapautuisi tiloja, joihin voitaisiin vastaanottaa uusia esineitä ja näin parantaa kokoelman tasoa

Uhat

- kannattajajäsenten määrä vähenee
- aktiivijäsenten määrä vähenee huolestuttavan nopeasti ja uusia on vaikea saada

Suvijuhla vuonna 2009. Kuva: Kotiseutumuseo Muinan kokoelmat